

Tájékoztató

A Balaton köz- és vízbiztonsági színvonalának fejlesztése

A több mint 20 éve elindult integrált- és komplex tervezési tevékenység eredményeként több mint 1 Mrd forint ráfordítással, olyan színvonalú fejlesztések valósultak meg a Balaton régióban, amelyek a hazai turisztikai régiók tekintetében egyedülállóak. A programok sikeres - ha nem is teljes - végrehajtása eredményeként közel vagyunk a korábban megfogalmazott szándék beteljesüléséhez – azaz: „Legyen a Balaton Európa legbiztonságosabb tava!” Ezt, az elmúlt évek nagy nemzetközi sportrendezvényei körülményeinek kiváló értékelésével a hazai- és külföldi résztvevők és a nemzetközi sajtó is érzékeltették.

Jelen rövid tanulmányom ennek az időszaknak a legfontosabb szakaszait, tevékenységeit és eredményeit dolgozza fel - azt a célt magam elé tűzve, hogy a munka példaként szolgálhat más, hasonló jellegű tájegységeink közbiztonsággal foglalkozó fejlesztési szakemberei számára is.

A Balaton-régió idegenforgalmi jellemzői és a közbiztonság fejlesztésének speciális igényei

A Balaton Régió a nemzetközi- és a hazai idegenforgalmi jellemzők tipikus csoportosításai szerint is számos olyan specialitással rendelkezik, amelyek okán a közbiztonsági feltételek megteremtése is egyedi megoldásokat igényel. Ebből a szempontból a legfontosabb jellemzők:

Az idényjellegű turizmus dominanciája. Ez azt jelenti, hogy az idegenforgalmi csúcsidezőszak egyetlen rövid - 2 - 2,5 hónapos időszakra - kor-

látozódik. Ezen időszakban az éves vendégforgalom több mint 50 %-a bonyolódik le. Ezt egy-egy rövidebb elő- és utószezon keretezi, amelyek hosszát az időjárási prognózisok inkább befolyásolják, mint a turisztikai attrakció tervezés, vendéglátás szándékai és produktumai.

Három megyét érintő Balaton turisztikai térség, 180 település. A Balaton gyakorlatilag két fő térségi specialitást alakít ki a déli- és az északi megosztással. A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet határa viszont szélesebb, mint a tóparti települések külső vonala. Ez már a kulturális és geológiai szempontok mellett a vonzáskörzet közvetlen érintett településeit magában foglalja.

Közös- és egyben elválasztó határ a vízfelület. Az északi- és déli partszakasz nemcsak a mederviszonyokban fellelhető különbségeket, hanem a történelmileg kialakult viselkedési-, pihenési- és szórakozási különbségeket is jelenti. A déli oldalon a szórakozást-, míg az északi oldalon inkább a pihenést jelentő szolgáltatások dominanciáját lehet felfedezni. Ugyanakkor a nyugati terület (Zala megye része), amelyben a BKÜ területén is több gyógyfürdő található, amelyek önmagukban 12 hónapos működést és lehetőséget jelentenek.

Integrált turisztikai célok: pihenés, szórakozás, kultúra, sport, egészségmegőrzés, konferencia, gasztronómia, geológia. Ez a széles paletta teszi lehetővé, hogy a fődényen kívüli hónapokban se zárjon be a Balaton. Elsősorban a kulturális-, egészségmegőrző-, gasztronómiai vonzerők adják azokat a kitérés pontokat, amelyek mentén a szezon kinyújtása, végcélját illetően az egész éves szolgáltatási háttér megteremtése nem utópia.

Soknemzetiségű-, eltérő kultúrájú vendégkör. A politikai hatások sokáig és sokféleképpen befolyásolták - és várhatóan befolyásolni fogják a turizmus vendégkörét. Sok éven át a szocialista országokból érkező külföldi turisták mellett a vállalati üdülőkbé látogató beutaltak voltak a

célközönség. Ezt követően egy jelentős közéleti, európai nyugati látogatói csúcsot lehetett tapasztalni, majd az orosz- és kínai vendégek száma nőtt látványosan. Ma nem az utazási lehetőségek, szabadságok mentén-, hanem a nemzetközi trendek szerint érzékelhető a változás. Ugyanakkor a hazai vendégkör stabilizálódik, nő a hosszú hétvégére ide utazó magyar családok száma. A szórakozási- és sport rendezvények okán megnőtt a néhány napos tartózkodást tervező, hétvéges fiatalok száma és kialakult a „buli-turizmus” is.

A közbiztonsági feltételek megteremtése, az erőforrások beosztása, a fejlesztési irányok meghatározása szempontjából is speciális követelményeket és adottságokat kell figyelembe venni. Ezek olykor nehezítik a munkát, azonban állandó fejlődésre is lehetőséget biztosítanak.

Hullámzó leterheltség, széles spektrumú tevékenység. Az idejellel, szezonális jellemzők nem mindig tervezhetőek. Ennek ellenére a jól szervezett és előkészített kulturális- és sport rendezvények, konferenciák esetében a szükséges erőforrások eddig minden esetben biztosíthatóak voltak. Ugyanakkor a tevékenység mértéke és arányai - legyen az rendezési-, ellátási-, egészségügyi-, vagy mentési - nagymértékben függenek a rendezvények prognosztizált látogatói körétől. Belátható, hogy a motoros találkozók másféle felkészültséget igényelnek, mint a nyíltvízi úszóversenyek. A Balatont körbeérfő futó-, vagy kerékpáros versenyzők másfajta kockázatot jelentenek, mint a maratoni vitorlás versenyek. De megjelentek olyan korszerű vízi sporteszközök is, amelyek újfajta veszélyeket, kockázatokat hordoznak magukban.

Koordinatív tevékenység irányítás igénye (Balatrönk, majd EDR-EMŰ projekt). Erről azért érdemes külön is szólni, mert a széles-spektrumú közbiztonsági tevékenység komoly kommunikációs együttműködést, koordinációt igényel. E szegmensben a Balaton kétféle példaértékű kommunikációs együttműködéssel is büszkélkedhet. A „Balatrönk” rádió-kommunikációs infrastruktúra és szolgáltatás lehetővé teszi az összes szervezet-, rendezők és szolgáltatók között az azonnali csoportkommunikációt, információ áramlást, tájékoztatást és riasztást. Ennek digitális fejlesztése már 2017-ben megkezdődött és 2018-ban már rendszerszintű próbaüzemet zárt

a kivitelező. Az EDR (Egységes Digitális Rádiórendszer - a kormányzati-, készenléti szervezetek rádiórendszere) infrastruktúráján elsőként - és a mai napig egyedülként - olyan együttműködési platformot alakítottunk ki az ebben résztvevő szervezetek között, amely napi híváspróbákkal, kommunikációs tesztekkel állandó tréningben tartja a szervezeteket, így egy váratlan szituációban a kommunikáció hatékony és koordinált. A jelentősebb nagyrendezvények esetén ezt még egy-egy helyszíni koordinációs központ is erősíti.

Állami- és civil szféra állandó együttműködése (Polgárőrség, Vízügy, ÖTE, RSS System). A Balaton idejellel, valamint a vízi-szárazföldi vegyes működése igényli az állami és civil szféra együttműködését. Ez tervezett-, koordinált- és napi szinten működő stratégia mentén működik. A legjelentősebb civil szervezetek: a Vízügyi Magyarországi Szakszolgálat és Önkéntes Tűzoltó Egyesület, a polgárőrségek és az önkéntes tűzoltó egyesületek mellett a vízi sport egyesületek és szövetségeik. Az RSS System elterjesztésével az erőforrások még hatékonyabban alkalmazhatóak. Az RSS System (Rescue/Safety/Security) a készenléti jellegű civil aktivitásokat egy szervezetbe tömöríti, így az eszközök és az élőerő is hatékonyabban képes működni. Ennek szervezésében, elterjesztésében a Balaton Régió élen jár.

Speciális eszközfejlesztési igények: multi-technológiai viharjelzés, sürgősségi mentőhajó, strandi mentőőri szolgálat, tűzoltóhajó, vízbiztonsági kamera rendszer, közösségi rádió-kommunikáció, VÉSZ Központ. A felsorolt igényekre vonatkozóan többéves adatgyűjtés, elemzés és fejlesztés adta a megoldásokat. A multi-technológiai viharjelzés a nagyteljesítményű fényjelző berendezés mellett a strandi fényjelzőket, a rádiós tájékoztatást, a telefonos applikációkat is jelenti. A vízimentés területén is több éves, átgondolt fejlesztés eredménye, hogy a strandi mentőőri alaptevékenység mára kiegészült a sürgősségi mentőhajóval, a nyíltvízi mentési tevékenységgel, bűvárszolgálat, diszpécserközponttal, valamint többszintű vízimentő képzéssel. Mindezeket a szolgálatokat is segíti a fejlesztés alatt lévő digitális rádiórendszer és az AIS (a hajózás nemzetközi biztonsági rendszere) elterjesztése. A VMSZ sokak által kedvelt és nagy mennyiségben letöl-

tött okostelefonos alkalmazása a BalatonHELP már számos esetben segítette a segítséget kérők és a vízimentők gyors egymásra találását.

A koordinált közbiztonság-fejlesztés előzményei, a jelenlegi munkaszervezet kialakulása

A szocializmus alatt a központi-, utasításos irányítás okán viszonylag kevés igény és még kevesebb lehetőség adódott a lokális, helyi igények szerinti fejlesztésre, valamint a civil szféra hatékony bevonására. A rendszerváltást követően azonban hirtelen az igények is megnöttek és szép lassan kialakult az a szervezeti struktúra, amelynek mai leképződése a koordinált tevékenységirányítás. Elsőként a Magyar Vöröskereszt keretében a vízimentés érdekében működött együtt az érintett civil és állami szervezeti háttér, intézmény rendszer. A polgárőrség kialakulása a rendészeti munka területén jelentett nagyobb civil kapacitást. A Balatonon, mint kiemelt turisztikai régióban hamar megjelent a koordinatív igény, létrejött az ORFK irányításával a Balatoni Közbiztonsági Koordinációs Bizottság. A rendszerváltást követő, az MDF kormányt váltó első szocialista kormány ideje alatt a balatoni kormánybiztos támogatására - az ő felkérésére és megbízására - közbiztonsági meghatalmazottként készítettem a felméréseket, analíziseket és terveket a széles spektrumú közbiztonsági fejlesztés érdekében. A következő kormányok időszakában a három érintett megye közgyűlési elnökei által létrehozott Közbiztonsági Tanácsadó Testület látta el ugyanezt a feladatot. Ez három választási ciklusban működött ugyanazzal a státútummal. A 2010-es, majd a 2014-es választások után a Balaton Fejlesztési Tanács (BFT) keretében létrehozott Közbiztonsági Testület kiterjesztett feladattal látta-, látja el a feladatot.

Jelenleg vezetői szintű képvisellel egy három munkacsoportból álló és számos szakértő munkáját integráló testületként működik a BFT Közbiztonsági Testülete. A jelenlegi összetételben a következő szervezetek adnak képviselést, vesznek részt a munkában:

- Megyei Rendőr-főkapitányságok
- Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságok
- Országos Mentőszolgálat
- Országos Meteorológiai Szolgálat
- Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság

- Vízimentők Magyarországi Szakszolgálata
- Balatoni Viharjelző Rendszer üzemeltető - OKF - RSOE
- Országos Polgárőr Szövetség
- Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács
- Magyar Vitorlás Szövetség

A három munkacsoport a fontosabb szakmai erővonalak és feladat-jellemzők mellett működik, olykor változó-, vagy néhány témát illetően átfedő munkamegosztásban. Ezek:

- a rendészeti munkacsoport;
- a rendkívüli helyzetek munkacsoportja;
- a vízbiztonsági munkacsoport.

A BFT Közbiztonsági Testület státútumában rögzített feladatok, kiemelt tevékenységeink és munkaprogramunk

A Közbiztonsági Testület a Balaton Fejlesztési tanács mellett működő munkaszervezet. Annak vezetője állandó meghívottja a BFT üléseinek. A Testület tagjait és állandó szakértőit a BFT elnöke kéri fel a testületi munkában való részvételre. A Testület tagjai munkájukat társadalmi munkában, egyéb tevékenységeik mellett, anyagi ellenszolgáltatás nélkül végzik. A működéssel kapcsolatos feltételeket a BFT munkaszervezete a Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. költségvetése biztosítja. A rendszeres, illetve ismétlődő, tervezhető munkáink a következő részterületeket öleli fel:

- A BFT közbiztonsági célterületének összefogása, a feladatok elemzése, tervezés;
- A BFT fejlesztési forrásainak közbiztonsági allokációja, felhasználásuk ellenőrzése;
- A Balatont érintő jogszabályok kodifikációs munkájában való részvétel;
- A KT tagszervezeteinek operatív koordinációja a kiemelt-, nemzetközi- és nagyrendezvények biztonsága érdekében;
- Az önkormányzatok közbiztonsági tervezési-szervezési és képzési munkájának segítése;
- A Közbiztonsági Díj fenntartásával és kezelésével kapcsolatos teendők.

Míndezek mellett évről évre felmerülnek olyan aktuális teendők, amelyeket tervezni nem lehet, azonban célszerűen a KT közreműködésével oldhatók meg. Ilyenek például a 2017. évben megszorodott halálos vízi balesetek okinak elemzése és prevenciók terv készítése, a nagyobb szórakoztató szabadtéri hangversenyek és rendezvények hanghatási problémáinak kezelése, a

mederben előforduló idegen testek kezelése stb. Itt feltétlenül szólni kell a 2017. évben az átlagnál lényegesen több áldozatot követelő vízi balesetekről. Az elemzések eredményeként alkottuk meg a MENTŐÖV nevű programot, amelyre a 2018. évi fejlesztési források legnagyobb részét fordítottuk. A Balatoni Vízrendészeti Rendőrkapitányság vezetőjének elképzelését a prevenciószervezetekben együttműködő szervezetek osztották és közösen végzik a MENTŐÖV projektben megfogalmazott feladatokat. Cél az áldozattá válás elkerülése a vízen, az áldozatok számának jelentős csökkentése.

Az elmúlt 20 esztendő alatt kidolgozott és végrehajtott kiemelt fejlesztési programok

A komplex tevékenység okán a fejlesztési igények elemzésén alapuló rövid-, közép és hosszú távú fejlesztés-tervezés a legmunkaigényesebb, ugyanakkor az eredményeket illetően a leghatékonyabb tevékenysége a Közbiztonsági Testületnek. Ezek részben egymásra épülő, részben egymást kiváltó, aktualizált produktumok, amelyek megalapozzák a fejlesztési források célszerű és hatékony felhasználását. Lássuk rendre őket:

Középtávú Közbiztonság Fejlesztési Program. Az első komplex 4 éves időtávú fejlesztési program, amely már az összes érintett szervezet és szakmai pólus igényeit figyelembe vette.

REKTOR Program (Regionális Közbiztonsági Támogatási Rendszer). A következő kormányzati ciklus célkitűzéseinek figyelembe vételével, az aktuális forrás lehetőségek allokációját célzó program, amelyben az egyes forrásokra a szervezeteknek immár a kialakuló pályázati rendszervben lehetett forrást elnyerniük.

Legyen a Balaton Európa legbiztonságosabb tava! Balatoni Vízbiztonsági Program. A program keretében a vízbiztonsági fejlesztések, a korszerű vízimentő szervezet kialakításához szükséges műszaki beruházások és a sürgősségi betegellátás vízen történő megkezdéséhez szükséges eszköz beszerzések voltak a célkeresztben.

A BVR megújítása és bővítése. A Balatoni Viharjelző Rendszer hatékony működése több szervezet együttműködő munkájának eredménye. A fényjelző berendezéseket a Belügyminisztérium tartja fent, üzemelteti az Rádiós Segélyhívó és Infokommunikációs Országos Egyesület (RSOE),

míg a szükséges szakmai háttérrel az Országos Meteorológiai Szolgálat Siófoki Observatórium munkatársai adják. A korszerűsítés és bővítés több év tervezett tevékenységének eredménye. Kicsérélték a jelző berendezéseket, sűrítették az állomásokat, korszerűsítették a telemechanikai megoldásokat, üzembiztosabbá és kisebb energiafelhasználásra cserélték a fénykibocsátó egységeket, rádiós tájékoztató rendszert készítettek és számos telefonos applikációt fejlesztettek. A technikai generációváltás folytatódik. 2018-ban elnyert KEHOP támogatás révén a BM projektjében mintegy félmilliárd forint felhasználásával folytatódik az állomások számának növelése, a működő állomások rekonstrukciója, valamint három tóközepi jelző állomás kivitelezése.

„EMESE” Program (Nyíltvízi Elsősegély-Mentő és Sürgősségi Ellátó Egységek). Az elmúlt időszak leglátványosabb, ugyanakkor igen költséges, ám eredményes és nemzetközi viszonylatban is egyedülálló fejlesztés. A mentőhajó minden olyan eszközzel fel van szerelve, amely egy „esetkocsi” szintű mentési tevékenységhez szükséges. A főidényben 24 órás szolgálattal, a Vízimentők Magyarországi Szakszolgálata, a Vízrendészet, vagy az Országos Mentőszolgálat rádiós riasztására indul. Navigációs és kommunikációs berendezései a vízen a legkorszerűbbek. Személyzete 5 főből áll. A hajóvezetőt navigátor és bűvár is segíti. A mentőorvos mellett egy mentőápoló is a személyzet tagja. Sajnos az anyagi lehetőségek egyelőre egy ilyen mentőhajó beszerzésére és üzemeltetésére adat lehetőséget. Célszerű lenne a Balaton mindhárom medencéjéhez 1-1 EMESE egységet üzembe állítani.

„BAKTER” A Balaton-régió Közbiztonsági Együttműködési Programja (a NER alapján.) A program a 2010-es választást követően kialakított NER legfontosabb kritériumai és céljai figyelembe vételével került megalkotásra. Akkoriban minden szervezet bízott abban, hogy a NER céljai kiterjedhetnek az élet minden területére és manifestálódni fognak. Ennek megfelelően nemcsak a fejlesztésekre, hanem a működtetésre, fenntartásra is számos alternatív megoldást tartalmazott. Ezek egy részét sikerült megvalósítani, másokat nem. Az együttműködés alapvetően a korábbi partnerek szakmai szintű koordinációja alapján valósult meg. Később a hatékony, állami, cent-

rális irányítási mechanizmus okafogyottá tett jónéhány elképzelést. (Pl: a Tevékenység Irányító Központok –TIK- kiváltották a Készenléti Szervezetek Koordinációs Központja koncepcióját.)

MEDER Program. Ennek keretében a vízben talált idegen tárgyak felderítése, rögzítése, adatbázisának kialakítása, működtetése, a veszélyforrások megszüntetése, továbbá a lakossági kommunikáció hatékony eszközeinek megteremtése volt a cél. Az időszakosan előforduló extrém alacsony vízállás okán olyan területek is bejárhatók a vízben, amelyek korábban csak úszva, vagy eszközökkel volt megközelíthető. Ezeket a részeken a lyukas vödörtől, a húsdarálón át a csődarabokig, néha töltényeken, vagy robbanószerkezeteken keresztül számos tárgy kerül elő. Ezért ezek eltüntetése, a meder megtisztítása a feladat. A vélt-, vagy valós robbanószerkezetek generálta kommunikációs „cunami” a turizmusra negatív hatással van, így ennek többszakaszú megfelelő és korrekt kommunikálásának kialakítása is e program rész volt.

Komplex Vízbiztonsági Program 2.0. Az előző azonos tartalmú program végrehajtása során szerzett tapasztalatok felhasználásával dolgoztuk ki a következő 5 esztendőre szóló programot. Itt már olyan komplex megoldásokra is mertünk gondolni, mint a vízrendőrség, a meteorológia és a vízimentők komplex bevetés-irányítási központja, a korszerű vízi járműpark beszerzése, az Automatikus Hajóazonosítási Rendszer (AIS) széleskörű elterjesztése, vagy a vízről/vízen történő tűzoltás. E program adja az alapját ma is a vízbiztonsági célú beszerzések legnagyobb részének.

Az Egységes Digitális Rádiórendszer régiós együttműködési platformjának előkészítése és működése. Az EDR teljes körű kiépítése és üzembe helyezése után már felmerült az igény arra, hogy a terminálokkal rendelkező szervezetek között a kommunikáció harmonizált, szervezett és koordinált legyen. Mindhárom érintett megyében kialakultak az együttműködési csoportok és a szervezetek csatlakoztak az erre a célra létrehozott felületen (beszédcsoporton) keresztül a BFT KT elképzeléséhez. Így ma már napi híváspróbákkal ellenőrizve van kapcsolat a rendőrség, a katasztrófavédelem, a büntetés-végrehajtás, a védelmi bizottságok, a mentőszolgá-

lat, a vízimentők és a speciális mentőszolgálatok között.

„TAVIKÉP” Projekt. A projekt keretében jelenleg a Balaton négy nagy forgalmú és nagy vízi étellel rendelkező területét pásztázzák a nagyfelbontású, mozgatható és ráközelíthető kamerák. Kenese, Balatonfüred, Tihany és Fonyód telephelyeken lévő kamerákat szervezett és szabályozott módon elérik a vízrendészet, a katasztrófavédelem, a vízügy és a vízimentők szakemberei. Alaphelyzetben több perces késleltetéssel, a személyiségi jogokra ügyelve statikus képet kaphat bármely szervezet, vagy önkormányzat is. Tervbe van véve egy keszthelyi kamera felállítása is.

d-BALATRÖNK-2. A közösségi rádiókommunikációs rendszer korszerűsítése, a közfeladatok céljainak és a régiós programok igények teljesítésére időszzerű és aktuális. A Balatrönk analóg rádiórendszer közel 20 esztendővel ezelőtt alakult ki, azóta digitális korszerűsítést folyamatosan működik. A műszaki elavultság, a területi lefedettség igények növekedése, a korszerűbb szolgáltatások, a spektrum kihasználtság hatékonyságának növelése a digitalizáció révén és a kapacitás bővítés szándéka is indokolja a fejlesztést. Négy esztendő óta minden nagyobb régiós fejlesztési programban próbáltuk a rendszer korszerűsítéséhez szükséges forrást megszerezni - sikertelenül. 2017.-ban a KT forrása terhére, kiemelt fejlesztési programként megkezdtük a korszerűsítés finanszírozását. Az első lépcsőben a vízimentők és a nagyobb rendezvények céljára alakítottak ki az RSOE követően szakemberei a teljes vízfelületet lefedő infrastruktúrát. 2019-ben már éles üzemben számos szervezet fogja a rendszer szolgáltatásait használni.

A Balaton kiemelt térségi fejlesztési programja. A Stratégiai Program köz- és vízbiztonság fejlesztést érintő részei az elmúlt évek legnagyobb fejlesztési-tervezési munkáját adták 11 szervezet mintegy 50 munkatársának. Az ÁROP 2.2.14. keretében folyó munkához - társadalmi munkában - csatlakoztunk és minden tervezési fázishoz több projekttervet készítettünk. Az összesen 12 projektcsoportba sorolt munkák átfogták a köz- és vízbiztonság minden szegmensét. Nagy várakozással tekintettünk a Balaton fejlesztését megalapozó kormányhatározatra, ennek visszavonása után a Magyar Turisztikai Ügynök-

ség által irányított második kormányhatározat alapján a fejlesztések előkészítésére. A korábbi szakmai anyagokat többször átdolgoztuk a mindenkori igényeknek megfelelően. Nem rajtunk múlt, hogy az Operatív Programokat felügyelő tárcák más szempontok alapján kívánták, kívánják felhasználni a Balaton céljára betervezett fejlesztési forrásokat.

Az ÁROP 2.2.14 és a KEHOP 1.6.0 köz- és vízbiztonsági tartalmai. A sok-sok programelemet a lelkes szakmai csapat folyamatosan finomította. Az ÁROP keretében a következőket fogalmaztuk meg:

A Balaton, mint multifunkcionálisan használt élővíz állapotának fenntartása, minőségének javítása részeként a meder állapotának fejlesztése. (E munkafejezetet a továbbiakban mederbiztonsági fejlesztési célnak neveztük.)

A Balaton vízfelületén, illetve parti részein tartózkodók (turisták, vendégek, munkát végzők, szolgálatokat teljesítők, sportolók stb.) számára a mentés-, elsősegélynyújtás-, sürgősségi ellátás-, felkutatás-, valamint a kapcsolódó prevenciók tevékenység tevékenységirányítási-, képzési-, valamint eszközpark fejlesztése. (E munkafejezetet röviden vízimentési célnak neveztük.)

Az időjárási jelenségek, a vízminőség változásából fakadó veszélyek, a prognosztizálható veszélyhelyzetek, valamint a haváriák következményeinek érzékelését (monitorozását), feldolgozását, valamint a térségek, települések és személyek tájékoztatását, riasztását végző, továbbá a segítségkérés támogató rendszerek fejlesztése. (E munkafejezetet röviden monitoring fázisnak neveztük.)

A régió közlekedéshálózati topológiájából, geológiai jellemzőiből és idegenforgalmi adottságaiból fakadó katasztrófavédelmi veszélyek indukálta kötelezettségek (közúti balesetek, vízszennyezés, természeti katasztrófák stb.) és a Balaton, mint a megközelítés szempontjából speciális határvonalat alkotó természetes elválasztó közegek okozta megközelítési akadály együttese által szükséges lokális műszaki mentési-, tűzoltási-, valamint ellátási technológiai fejlesztések. (Röviden: katasztrófavédelmi fejlesztések.) Ezek egy része került bele a BM OKF 1 milliárd forintos projektjébe, amelynek realizálására 2019-ben kerül sor.

A közlekedés biztonságát növelő, a bűncselekmények megelőzését, a közrend védelmének térségi eszközrendszerének korszerűsítését célzó fejlesztések. (E munkafejezetet a továbbiakban közbiztonsági célnak neveztük.) A 2019. évben a BFT-nek a közbiztonság fejlesztésére fordítható keretén belül kiemelt projektként kezeljük az „okos zebrák” megvalósítását mindhárom érintett megye területén.

A nemzetközi- és hazai nagyrendezvények sikere - a biztonság átgondolt tervezése és végrehajtása

A Balaton vonzerejének növelése érdekében számos, jelentős érdeklődésre számot tartó eseményt tartottak, tartanak évek óta a tavon és közvetlen környezetében. Hogy csak az utóbbi évvel legjelentősebb eseményeit említsem:

- Balaton átúszás
- Kékszalag vitorlás verseny
- Vitorlás világ- és Európa bajnokságok
- Zamárdi Balaton Sound
- EFOTT
- Harley Davidson találkozó
- FINA VB nyíltvízi versenyszámai

E rendezvények sikeréhez vitathatatlanul hozzájárultak a köz- és vízbiztonság megteremtésében együttműködő állami- és civil szervezetek, koordinációjukhoz a BFT Közbiztonsági Testülete is. Természetesen ez a munka több fázisból állt/áll, illetve a kisebb rendezvények biztonságának megteremtését is számos munkával segítjük. Ezek címszó-szerűen:

- Biztonsági terv minta dokumentáció és jogszabály-gyűjtemény elkészítése és aktualizálása;
- Koordinált előkészítés - engedélyeztetés - tevékenység-irányítás;
- Koordinációs Központ működtetése;
- Rendezvények biztonsági ellenőrzései;
- Kommunikációs tervek készítése és végrehajtása.

Azt gondolom, hogy közel vagyunk a címben szereplő szlogen (kívánság, álom?) teljesüléséhez: Legyen a Balaton Európa legbiztonságosabb tava!

A köz- és vízbiztonság területén dolgozók elismerése „A Balaton-régió Közbiztonságáért Díj” története

A köz- és vízbiztonságért a „frontvonalon” tevékenykedők elismertetése sokáig csak célunk volt, de 2003-ban lehetséges volt némi anyagi rá-

fordítással egy díjat létrehozni. „A Balaton-régió Közbiztonságáért Díj” így jött létre.

Idézet a díj leírásából:

„...A Balatoni Régió közbiztonsága színvonalának fejlesztése érdekében számos szervezet munkálkodik. E szervezetekben dolgozó hivatásos alkalmazottak vagy önkéntesek időről-időre olyan helyzetekbe kerülnek, amely önfeláldozást, különös erőfeszítést igényel, illetve amelynek során tanúsított helytállásuk példaértékű lehet mások számára is. Annak érdekében, hogy e személyek számára megfelelő elismerést biztosítsunk, 2003 szeptemberében a Somogy-, Veszprém- és Zala Megyék közgyűlési elnökei által életre hívott Közbiztonsági Tanácsadó Testület létrehozta „A Balatoni Régió Közbiztonságáért” díjat, amelyet jelenleg a Balaton Fejlesztési Tanács gondoz...”

A díj egy képzőművész által alkotott bronz plakettből, valamint elismerő díszoklevélből áll, amelyet a Balaton Fejlesztési Tanács elnöke lát el kézjeggyel. A díj mellé pénzjutalom is jár, amelynek összegét, valamint közterheit az e célra létrehozott és a támogatók által biztosított keretből fedezi a díj gondozója. (Jelenleg a Balaton Fejlesztési Tanács vállalja a költségeket.) A díjazottak számára és a pénzjutalom mértékére a kiíró a források tárgyevi mértékének ismeretében tesz javaslatot.

A díj átadására ünnepélyes keretek között kerül sor, amelyre a díjazottakon kívül meghívjuk azok családtagjait, a támogató-, a felterjesztő- valamint az együttműködő szakmai és társadalmi szervezetek vezetőit, illetve a javaslattevő személyeket, az írott és az elektronikus média képviselőit is.

2018 decemberéig - 16 év alatt - 50 személyt tudtunk díjazni. 28 rendőr, 9 tűzoltó, 6 vízimentő, 5 mentős és polgárőr, valamint 2 civil kiválóság-

nak nyújtottuk át a díjat, a velejáró pénzjutalommal együtt.

Természetesen az élet nem áll meg, a Balaton egy állandóan fejlődő, változó ökoszisztéma, amelynek hasonlóan változó kockázatai és veszélyei is vannak. A Balaton érdekében dolgozó társadalomkutatók arra figyelmeztetnek, hogy exponenciálisan sűrűsödik a „konfliktustérkép”, amelynek kihívásait egy széles társadalmi konszenzuson alapuló jövőkép megszerkesztésével és annak végrehajtásával lehet már csak kezelni.

JAMRIK PÉTER

Jegyzet

Jamrik Péter közbiztonsági tanácsos, a Balaton Fejlesztési Tanács által létrehozott Közbiztonsági Testület (BFT KT) elnöki teendőit 2008 óta tölti be - társadalmi munkában. Ezt megelőzően a Balatoni Kormánybiztos közbiztonsági meghatalmazottjaként 1998-2000 között dolgozott, majd a Balaton területét érintő három megyei közgyűlési elnök által létrehozott Közbiztonsági Tanácsadó Testületet irányította. A Balaton Fejlesztési Tanács Közbiztonsági Testület a régió közbiztonsági szervezeteinek integráló testülete. Főbb tevékenységei: a szervezetközi koordináció, a fejlesztési tervek és programok kidolgozása, megvalósításuk segítése, ellenőrzése, az idegenforgalmi célú intézkedések közbiztonsági feltételeinek meghatározása, jogszabály kodifikációk kezdeményezése.

A Testület tagjai a három érintett megye Rendőr-főkapitányságának rendészeti főkapitány-helyettesei, a Katasztrófavédelem, az Országos Mentőszolgálat, az Országos Meteorológiai Szolgálat és a Vízimentés vezetői szintű képviselői, de szakértői rétegében a vízügy, a polgárőrségek és a bűnmegelőzés delegáltjai is tevékenykednek.